

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiul: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu $\frac{2}{3}$ galbini mon. sunatoria.

Anul XXXIV.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 13.

Brasovu 25|13 Februarie

1871.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Brasovu. Precum amu observatu si cu alta ocazie, in siedintele representantiei comunale a Brasovului pe langa multele afaceri curente si economice obvinu adesea si cause seu cestiuni; care ar' merita cu totu dreptulu a fi cunoscute in cercuri mai intinse.

Siedintele suntu publice, cu tote acestea publiculu nu le cercetaza, ba tocma si dintre cei 150 membri alesi abia se aduna cate 60, era anume din 38 romani abia mergu cate 9—10 insi.

In siedinta din 22, a obvenit intre altele una interbeliune facuta in scrisu de catra dlu aducatu Carolu Schnell si sprijinita de toti membrii, cati erau de facia, pentru cesta atinsa intraceea taiea, cum amu dice, in carnea populatiunei, totuodata inse si in onorea unoru comune locuite de romani. Esentia acelei interbeliuni este:

„Domnilor! amu date autentice, din care se vede, ca mai anume comun'a Brasovului este si pe anul 1871 forte asuprita cu contingentulu de recruti, ca-ci adica pre candu d. e. din cetatea Sibiuului se ceru numai 31, din Clusiu 36, Mediasiu 12, Seghisor'a 26, M. Osiorhei 26, Bistrit'a 8, din cetatea Brasovului, de unde mai inainte se luau cate 72 pana celu multu la 80, era de 3 ani incocce, cate 90, pe anul acesta se ceru 120 de recruti. Totuodata pre candu din comun'a romanescă forte populata anume Seliste se ceru numai 3 recruti, era din scaunulu filiale alu Selistei numai 7, din comunele sasesci ale districtului Brasovu trebuie se se dè 118 recruti. Inse mai multu bate la ochi impregiurarea, ca, locitorii de nationalitate romanescă din Sacele (Siépte-sate) si din Rosinovu au se dè impreuna numai 15, locitorii maghiari totu din 7 sate trebuie se dè 28 de recruti.

Acestea cifre nu corespundu nici la proportiunile statistice ale populatiunei in genere, nici la proportiunile luate dupa nationalitatatile genetice, precum se poate convinge ori cine din tabelele respective, etc.“

Acesta interbeliune puse pe adunare in miscare forte serioza, er' la propunerea unui membru romanu se denumi una comisiune de 3 membri, cu insarcinare strinsa, ca pana la siedint'a urmatoria cercetandu tabelele si actele de mai inainte in acesta cesta, se prepare unu operatu spre a se substerne la locurile mai inalte. Din punctul nostru de vedere ne punem aici döue intrebari, si adica: pentru ce se fia pedepsita anume comun'a Brasovului cu inrolari mai numerose, era de alta parte, pentru ce se fia rusinati binecrescutii, puterosii romani din Sacele si din Rosinovu, ca si cum ei ar' fi seu unu soiu cu totulu degenerat fiscos, seu nisces omeni fricosi dela natura, cari ar' fugi de arma ca si de Ucigalu-crucea.

Cu aceeasi ocazie mai veni la cunosciintia publicului inca si una alta impregiurare; s'au transmisu adica dela locurile mai inalte 5 cataloge grise, in care se arata, ca dintre cei nascuti in Brasovu intre anii 1833 pana la 1850 ar' fi dositu, adica fugitu de frica recrutiunii 1220 de fetori, din cari aprópe 70% ar' fi de nationalitate romanescă, era ceva preste 30% ar' fi sasi, unguri etc. Noi

ne-amu convinsu, ca acelea cataloge nu suntu exacte; ca-ci d. e. in catalogulu compusu pe anii dela 1833—1843 intre 425 fetori numiti fugari, 32 suntu adeveriti ca morti; despre alti cativa s'au adeveriti, ca nu numai n'au fugitu, der' au chiaru servitu in armat'a austriaca, era alti mai multi au apucatu a emigrat din patria mai inainte de 1848 impreuna cu parintii loru, pana a nu exista legile infinitate sub absolutismus; altii erai au produsu testimoniu, ca visitati fiindu, comisiunile militari, i au declarat de neapti. Cu tote acestea, catalogele acele oficiai, merita cea mai agere luare-aminte a nostra.

Resboiul este si remane in vecii veciloru unu blasteru pe omenime; cu tote acestea elu din mare nefericire este si devine adesea necesitate absoluta pentru conservarea patriei, nationalitateli, religiunei, onorei nationale dreptu intielese si a libertatiei omenești. Pentru acestea casuri, pentru acestea bunuri supreme omenești, poporele suntu constrinse a impunua armele si a se apera cu invaderatulu periculu alu vietiei omenești.

Neaparanduse, ele devinu prad'a impilarilor si subjugatorilor straini, candu apoi tota lumea le dice: N'au meritatu sorte mai buna.“

Nici unu romanu se nu mai sufere cu nici unu pretiu a fi inferatu de fricosu, de poltronu, de codardu si de reu-patriotu.

Tenerimea nostra in locu de a se feri de arme, se le cera si chiaru nefindu jurata sub standartu se se deprindia in ele barbatesce. Scimu noi forte bine, ca suntu unele popora, care se ingamfa cu numele de belicosi, candu in adeveru este mai multa fanfaronada pe la midiulocu, pentrucá indirecte se umilesca pe romani. Cu asemenea omeni nu avemu a face, pentru scimu erai, ca nici unu omu cu mintea sanatosă nu -si arunca vieti a insantiu, fara cause forte grele. Noi pentru asemenea casuri se ne excercitam barbatesce in arme. B.

conservativi si aici voru a apuca frenele impacarei si ale conservarei.

Pentru romani nici o partita maghiara nu poate fi binevenita la regim, decat singuru numai a ceea, care ar' sci si ar' da a vindeca vulnerele nationale romane prin recunoscerea dreptului ei politici nationale, pe care lu reclama cu tonu stentoricu si viitorulu existintie nationale maghiare in insula cea incungurata de antagoni comuni. —

D'er in Germania lucrul procede pe cale oposuta. La diet'a federativa se alegu cu deosebire din sudul Germaniei totu deputati liberali nationali, si se pregatescu, ca se restorne demonulu feudalisticu din imperiul nou creatu. Germanii inse suntu flegmatici, seculu loru e seculu machineloru, pe care le manuescu cu sange rece, cum veduramu; in se curagi de opositiune liberale victoriosa indeciertu astupta dela ei liberalii si republicanii Europei. —

IN FRANCIA. In Versailles se tienura in 21 Febr. conferintie in caus'a preliminarilor de pace intre Thiers si Jules Favre cu Bismark. In principiu se primeste ceva cedere de teritoriu si contributiune belica; numai catu Thiers pretinse, ca Prusi'a se abdica de intrarea in Parisu.

Bismark dechiara, ca nu poate stramuta conditiunile preliminari. Convorbirea tienu 5 ore.

Imperatulu Wilhelm e forte infirmu si starea sanetatei lui atacate insufla ingrigiri forte serioze. Din Londonu se mai scrie, ca prusianii aruncara contributiuni de resbelu pe orasulu Alencon, o suma de 400.000 franci, si, nevoindu ai depura, primariul si consiliulu municipal fura arrestati.

La Bordeaux sosi scirea despre succesele negociarei de pace; si adunarea nationala se va intungi Joi in 23 spre a luau la consultare descooperirile tramise de Thiers. Diurnalulu de Bordeaux din 22 Febr. dice, ca pacea se poate considera ca subscrisa. Cestiuinea teritoriala se fia resolvita in sensu mai favorabilu pentru interesele Franciei.

Numai contributiunea belica ramase cestiu de discutatu. Tote se lasa la o parte, pana candu se va pune capetu ocupatiunei dusmanului, dise Thiers in adunarea de Dumineca; candu anuntia si nou'a alegere a consilielor generali si municipali; problema regimului e participarea si reorganisarea tielei si numai dupa acesta va decide voint'a nationala despre form'a de regim, dise Thiers totu odata, candu propuse suspendarea siedintelor pana voru decurge negotiarile, pentru cari se numise si duse o comisiune de 15 din adunare la Parisu.

Dupa una depesia a „Mon.“ din Bordeaux 19 Febr., Thiers, in adunare, in discursulu seu dise, ca de si ingrozitul de sarcina durerosa ce tiéra i impune, totusi o primeste cu supunerea, devotamentul si amorulu, de care tiéra are cu atatu mai multa trebuinta, ca ea este nefericita, mai nefericita decat la orice epoca a istoriei sale; déra este totu mare, juna, bogata si plina de midiulce si va ramane in totudin'a ca unu modelu constantu de energie si umanitate.

Amu alesu de ministri, avendu numai in vedere stim'a publica, de care se bucura caracterulu si capacitatea loru, pe Dufaure, la justitia; Favre la esterne; Picard la interne; Simon la instructiunea publica; Lambrecht la comerciu; Leflo la resbelu; Pothuau la marina; de Larcey la lucrarile publice.“ Ministrul destinat la depa-

tementulu finantelor, neafanduse incala Bordeaux, Thiers nu lu putea numi. Thiers nu s'a insarcinatu cu nici unu ministeriu speciale spre a ave mai multa timpu de a se ocupá cu afacerile generali.

Thiers, chefu alu puterei ecsecutive, fù mai inainte orleanist si in tota vieti a lui fù dusmanu alu Germaniei si cu tota, ca facu pe mandatariulu republicei pe la cabinetele europene, totusi nu se crede, ca nu va lucra pe man'a orleanistilor in contra republicei, in care casu apoi Francia er' ar' deveni unu campu de resbelu civilu, alu carui fine nu lesne se poate prevede in resultatele lui.

Statisticu adaugemu din repórtele dela Versailles, ca perderile gardei nationale parisiene la esirea din 19 Ian. a fostu 1630, adica 283 morti si 1182 vulnerati, er' 165 nu se aflara. De bombardementu cadiura dintre poporimea Parisului 383, adica 107 cadiura morti si 276 contusionati si vulnerati.

Numerulu prinsilor francesi in Germania era in 1-a Ian. 1871: 11.160 oficiri si 333.885 ostasi; in Germania de nordu suntu din acestia 10.141 oficiri si 293.000 ostasi, dintre cari se dedera la lucru 6923. Au desertat in 141 oficiri si 353 fetiori, morira 13 oficiri si 4860 de fetiori de grigia cea buna a prusianilor.

Totu perderile francesilor le computa prusianii la 800.000 persoane cu prinsi cu raniti si morti, si intre acestia punu 200.000. E inse mai mare numerulu mortilor si ranitilor germani de catu se se si poate compara cu acesta, ceea ce se va vedea mai tardi, mai apriatu. Si pentru ce atata macel, decatu pentru satiarea nesatiului de prada prusiana; er' francii tocma pentru aperarea latinitatii de virirea germanilor in sinulu poporilor latine, in Ispania, si poporele infante n'au conluptat! — —

Projectu

relativu la infinitarea fondului scolasticu districtualu pentru tractulu gr. cat. alu

SECTIUNEA I.

Fondulu.

§ 1. Senatulu scol. districtualu, ca reprezentante alu vointiei generali din comunele apartinente tractului protop. gr. cat. alu voiesce si infinitaia unu fondu sub titlu special: Fondulu senat. scol. districtualu din tractulu respectivu.

§ 2. Fondulu amentitu involva in sene, dechiara si prefige doare scopuri:

a) Suportarea tuturor speselor obveniente integrului senatului seu delegatilor lui in afaceri eschisive scolare.

b) Escrerie de premii dupa impregiurari pentru acei docenti comunali, cari voru constata si legitimá productiunea anuala de 100 (o sută) ultoi prinse in gradin'a pomologica a scólei.

§ 3. Intru ajungerea scopului expresu in §-lu antecedente, servescu urmatóriile midjulóce:

a) Contribuiru benevole in bani ori naturalie dela totu crestinulu binesimtitoriu.

b) Continuarea si eruarea tacsei chirurgice si in venitoriu dela cei ce contragu sacramentulu s. casatorii, casata prin inalta ordinat. ministeriala din 4 Ian. 1870.

c) Ofertu benevolu dela administratiunea fondului scol. com., deca la finea anului dispune de careva restu activu, dupa acoperirea tuturor speselor.

d) Conferire anuala de 1 fl. v. a. dela preutii tractului beneficiati din adjutulu imperiale, er' dela cei ce nu participa din atare beneficiu 35 cr.

e) Conferire anuala dela invetigatorii tractuali 50 cr.

f) Forulu matrimonialu de I-a instantia proprie consilierii lui de fiacare casu divortialu, colective 4 fl. v. a.

g) Introducerea discului in s. beserica, unde nu e in usu, in tota Duminicale preste anu, tertilitatea, unde e introdusa din tota serbatorile anuali.

h) Dela cei angagiati la sacramentulu casatorii si nu su consci de drepturile si datorintiele vietiei conjugali, cum si de rugatiunile religiose pretense de atare statu 4 fl. v. a.

(Ma aici se se puna prin canonu bes. defiștu si 14 fl., deca vremu ca se avemu impițen la frequentarea scólei si se smulgemu din radecini indiferentismulu pentru cultura intre poporulu romanu.... Red.)

i) Absentarile catechetice ale tenerilor dela 15—19 ani inclusive de fiacare casu 1 fl. v. a.

k) Dela crestinii comuniunei bes. confesionali, cari sacrificia timpulu servitiului ddieescu Dumineca si serbatorea beaturilor spirituose si voluptatilor in case publice 1 fl. 50 cr. pentru antaia ora, a doua in duplo etc.

l) Dela ingropatiunea omenilor maturi 50 cr. v. a.

§ 4. Perceptiunile indigetate in §-lu 3, in specie:

a) Cele sub lit. b) c) d) e) f) se voru incassá nemidiulocitu de protopopulu tractului, carele in sesiunea ultima anuala va avea a sterne ratiunile documentate senat. scol. districtualu, si acesta apoi revidendule si afandule corecte va decide si dispune cu majoritatea voturilor de administratiune, cum va afila cu cale.

b) Cele sub lit. a) i) k) le va incassá in in modu deosebitu senat. scol. comun. cu ajutoriul deregatorii locali, si totu la 3 luni le va spedea presidiului districtualu, carele asemenea la timpul seu va sterne ratiuciniu sesiunei ordinarie.

c) Cele sub lit. g) h) i) le va incassá pretulocalu cu curatorii bes., a caroru conscientia e aspru obligata a le spedea provideute cu documente presidiului districtualu la 3 luni.

d) Administrarea fondului cade in dreptulu si competitint'a senat. districtualu scol.

§ 5. Fondulu estu felu creatu, incassatu si administrat in conformitate cu scopulu lui prevedutu in § 2 lit. a) va servir cu erogatiunile sale:

a) Cu diurne membrilor, cari constitue senatul scol. districtualu — afara de resiedintia — pentru fiacare sesiune ordin. si extraord. cate 3 fl. v. a. la diua.

b) Ca preliminariu speselor sesionali, documentate in faca adunantiei.

c) Ca premiu pentru docenti lit. b) § 2 pronuntiatu din restulu activu cu finea anului scol. 5 fl. pana in 10 fl. v. a.

§ 6. Senatulu scol. district. intrunitu in sesiunea ordinaria la finea anului scol. dupa revisiunea si aprobaru sumelor si documentelor incurse, asternute de presidiulu seu exactu si conscientiosu, -si va alege din sinulu seu unu membru, caruia i se transpune fondulu spre pastrare*) (— —)

Acestu membru are se unescă in sene:

a) Increderea senatului.

b) Tari'a caracterului moralu.

c) Garantia suficiente. —

SECTIUNEA II.

Dispozitii ulterioare.

§ 7. Acestu projectu cu prealabilele sale dispuștiuni se sterne spre inalta aprobare senat. scol. archidiecesanu, dupa a carei inalta aprobare intra in vietia.

§ 8. Dececa acesta cincisura in decursul timpului, ca lege obligatoria devine defectuosa in partile sale esentiali ori particulari, sufera modificare cu majoritatea voturilor membrilor senat. scol. district. si cu scientia celui archidiecesanu.

Datu Orlatu, Febr. 1871.

Papiu m/p.,
directorul normalu.

Blasie 15 Febr. 1871.

Prea stimate Dle Redactoru!

Comitetulu filiale alu **Reuniunei** femeilor romane din Blasie, condusu de indemnul nobile de a prospera si cresce fondulu reunionei noastre din Brasovu a improvisatu unu balu pentru acelu fondu pre 22 Ianuariu a. c., cu care ocazione publiculu Blasului petransu de folosale, cari le aduce si le va aduce cu timpu, si in mai mare mersu scumpe noastre natiuni, denariulu celu sacrificat pentru crescerea si nobilitarea secusului feleescu, a contribuitu dupa poterile sale o sumuletitia imbucuratoriu.

Asia a incursu preste totu 269 fl. v. a., din cari subtragunduse spesele facute cu arangearea in sum'a de 39 fl. 95 cr. a remasu venitul curat: 229 fl. 5 cr. . . .

. . . Totu cu acestia ocazione mi lieu volia a

*) Sub responsabilitatea senatului scol. distr. si pelunga pastrarea cu 3 chiai. . . . Red.

tramite si tac'sa anuale dela domnene membre ale comitetului filiale din locu pre anulu 1871, si anume:

Dela domnene: An'a Vlas'a 1 fl., An'a Dologu nasc. Fekete 2 fl. Mari'a Pop'a nasc. Neagoe 1 fl., Amalia Moldovanu 1 fl., Eleonor'a Solomonu 1 fl., Mari'a Marinu 1 fl., Mari'a Popu 1 fl., An'a Fulerep 1 fl., An'a Gram'a 1 fl., Julian'a Puiaru 1 fl., dela domnisor'a Rosali'a Bugneru 1 fl.; cu totul 12 fl. v. a. etc.

Alimpiu Blasianu m/p.,
protop. ep. Blasiului.

CONSEMNAAREA

aceloru onor. domni, cari au binevoitu a luá parte si a contribu la balulu datu de catra Reuniunea filiale a femeilor romane din Blasie in folosul fondului Reuniunei femeilor romane:

Escentient'a Sa metropolitu Dr. Ioane Vancea 100 fl. DD.: Augustu Kopfmann 1 fl., Fridericu Leist maiestru 1 fl., Nicolau Vlatiu parochu Obregei 3 fl., Teodoru Botu 1 fl., Georgiu Cergedi 2 fl., Minu Barna cetatianu 2 fl., Alecsandru Petruțiu notariu 1 fl., Georgiu Ratiu profesor 2 fl., Nicolau Begnescu 2 fl., Nicolau Botianu 2 fl., Salomonu Szinberger 2 fl., Daniel Márton 1 fl., Isidoru Corvinu 2 fl., Balogh Ferencz 1 fl., Fic'a Ivasco 1 fl., Szakács Teofili'a 1 fl., N. Moldovanu jude singulariu 3 fl., Ioane Santu cancel. 1 fl., Emiliu Vlassa cancel. 1 fl., Arone Boieriu profesor gim. 1 fl., Salamon Jozsef 1 fl., Alecsandru Velicanu si familia 2 fl., Carolin'a Reiner si familia 2 fl., Rosali'a Marcu 1 fl., Ilie Sandor si familia 2 fl., Io. Gruiti'a 1 fl., Bela Grigoriu 1 fl., Jánzá Mihály 1 fl., A. Schützenauer asistentu 2 fl., Teod. Deacu vice-rector 1 fl., Stefanu Manfi canoniciu 1 fl., Io-sifu Knopp 1 fl., N. Drotleff 2 fl., Br. Fridericu si familia 2 fl. — (Va urmá.)

Dela diet'a Ungariei.

In siedint'a din 10 Febr. la desbaterea speciale asupra bugetului min. de justitia se primi tit. I administratiunea centrala cu 210.800 fl.; tit. II admin. justitiei, curtile judiciarie, curtea casativa, tablele regie; si pentru curtea casativa se votéza 169.600 fl.; pentru suprem'a curte judic. 376.900 fl.; pentru tota curtile judiciarie fu preliminariu cu 2,414.100 fl. Laboratoriu tierei 5000, judeciele micste cercuale 53.300, judeciulu cambiale de I-a instantia 172.400, judeciulu montanu 29.600; judeciulu de jurati 22.900 fl.

La rubrica judeciele comitatelor in Transilvania, Gabr. Kemény propune a se lasa in suspensu pana candu va veni inalte reportulu comisiunei finantiarie, er' pentru judeciele oraselor in Ardélu se prelim. una subventiune de 69.500 fl. Pentru judeciele urbariali in Transilvania 94.400 fl.

Titululu III. Institutele corectionali seu temnitie: Se vota pentru "temniti'a din Munkács" cu 460 de arrestanti, recer. 99.700 fl. Venitulu din munc'a arrestantilor 4620 fl.

"Temniti'a din Vatiu" cu 540 de arrestanti, recer. 167.500 fl., din care suma 12.000 fl. suntu petrecuti in bugetulu straordinariu, pentru zidirea de mai multe incaperi pentru lucru. Venitulu este 20.000 fl. — Preliminariu se primește.

"Temniti'a din Leopoldstadt" cu 730 de arrestanti, recer. 147.000 fl., dintre cari 40.000 fl. suntu pentru zidirea de chilie singuratic. Venitulu temnitiei este 10.140 fl. — Se primește.

"Temniti'a din Illava" cu 500 de arrestanti, recer. 117.900 fl. Venitulu 8000 fl. — Se primește.

"Temniti'a din Szamos-Ujvár" (Gherla) cu 400 arrestanti, recer. 125.000 fl. Venitulu 5720 fl. — Se primește.

"Temniti'a din Mari'a-nóstra" cu 170 de fem. arrestante, recer. 41.900 fl. Venitulu 600 fl. — Se primește.

Contele St. Kemény recomanda a se da si directorelor acestei temnitie, ca la cei din Ungaria 1660 fl., mai cu séma, ca-ci este unul dintre cei mai bravi oficieri de hovedi.

Ministrulu Horváth recomanda acesta propunere. Se primește.

"Temniti'a de statu din Vatiu" pentru arrestanti politici, recer. 11.400 fl., cari se si primește.

"Temniti'a din Aiudu" de 50 femei cu 26.800 fl.

Titululu IV: "cartile funduari" este preliminatu cu 430.800 fl., dintre cari pentru Ardélu 330.968 fl.

Comisiunea finanziaria recomanda sum'a cu putina stergere din urcarea lefelor si a banilor de contelui, propune inse ca cele 300.000 puse pentru localizatiune in Ardealu, se se treca in bugetul straordinariu, era in celu ordinariu se se primesca numai 134.128 fl.

La votu se primesce dupa propunerea comisiei finanziaria.

Titululu V: „Pensiuni“ e preliminatu cu 455.000 fl.

Se si primesca numai 367.700 fl.

Cu acest'a s'a finitu bugetulu ordinariu alu ministeriului de justitia.

Bugetulu straordinariu se cuprunde intr'unu singuru titulu „Despartiementulu pentru codificatiune“ preliminatu cu 50.000 fl. cu 15.000 fl. mai multu decat in anulu trecutu, care inca se primi mai tardi in sied. din 15. —

In siedint'a din 14 Febr. dep. Sig. Papp interpeléza pe ministrulu de comunicatiune, ca are de cugetu a asterne casei odata planurile de spese pentru linia ferata Munkacs-Stry si Bustya-háza-Clusiu? ca-ci suntu de lipsa aceste linie pentru securitatea tierei. — Se va comunicá ministru concerninte. —

Ign. Helfy doresce a face o interpelare ministrului presedinte, d'r' fiinduca acel'a totudéun'a vine tardi in siedintia, se i erte cas'a a interpelă, afara de timpulu otaritul, candu se va infacisia ministrulu. Necuviintanduise cererea, face urmatóri'a interpelare:

„De vreo cateva dile se ivescu in vieti'a publica nisce simtome, cari suntu multu mai considerabile si mai seriose, decat se se pota ignorá. In Cislaitani'a s'a numita unu ministeriu pre calea asia numita „estra-parlamentaria“, ceea ce a produsu mare iritatiune. Acesta iritatiune nu apucase inca a se asediá si guvernul nostru inca adopta acesta procedura estra-parlamentaria prin numirea nouilui ministru de culte si instructiune publica. Aceste suntu simtome, cari prevestescu propriarea unei epoce, carea ni insufla cea mai mare grige. Asemenea si ministeriulu de interne inca nu s'a inplutu pre cale normale. Alta data ministrulu, inainte de numire, -si desfasurá program'a inaintea partitei sale; dlu Tóth inse -si a desfasuratu principiele sale numai dupa denumire, si aceste principie suntu acele, contra caror'a lupta totu omulu liberalu in Ungari'a de mai multe diecenie incóce. — In program'a dsale se vorbesce numai de comiti supremi, de autonomia inse nici pomenire nu face. — Pre langa tote acestea vine apoi si fóia oficiale cu rescriptele regesci, prin cari delegatiunea, carea s'a deschis in Pest'a, se inchide in Vien'a. Aceste tote suntu nisce iregularitati, cari dau situatiunei una facia forte seriósa. Rogu deci pe min. presedinte se ni dè una deslucire asupra situatiunei presente, ca se cuoșcemu celu pucinu periclele, cari ne potu amenintá (aplauso din stang'a estrema). Interpelatiunile se voru comunicá ministriloru concerninti. Se trece apoi la ordinea dilei si se continua desbaterea asupra recerintielor estraordinarie pentru despartiementulu codificatiunei.“

In siedint'a din 15 se votéza 611.500 fl. pentru judecatorii din Ardealu, se li se imbunatatișca lefile.

Urméza la ordinea dilei capitolulu bugetariu „intretienerea curtii, spesele dietei“ etc.

Pentru „intretienerea curtii regesci“ se primesce sum'a — statornica pe 10 ani ca nestramatibila, de 3,650.000 fl.

Pentru „cancelari'a Mai. Sale dimpreuna cu pensiunile necessarie“ suntu preliminati 60.829 fl.

„Cuot'a detorielor de statu“ recere pentru interese 31,543.200 fl., pentru amortisatiune 1 mil. 180.000, la olalta 32,723.200 fl. Se votéza.

Pentru „dieta“ se votéza 800.000 fl. dupa preliminariu.

Pentru „pensiunile organelor regimelui central dela 1849 pana la 1867“ se recomanda de comis. fin. 278.400 fl.

Em. Huszár dice, ca se mira, cum se poate a se cere sub acestu titlu totu atat'a ca si in anul trecutu, de órece multi dintre pensionari voru fi murit, seu se voru fi reapplycatu. Face deci propunerea a se lasa acestu titlu in suspensu, pana candu ministrulu va asterne o consemnare speciala despre pensionari, carea se si primesce. —

Adunarea deputatilor

Romaniei libere, siedint'a de Vineri, 30 Ianuarie 1871.

(Capetu.)

D. N. Ionescu: Dloru, ce avemu noi a discutá astazi? Nu avemu a discutá interpellatiunea lui Blaremburg: o asemenea interpellatiune nu se discuta. In adeveru, fiacare din noi are dreptulu pe care l'a reclamatu pentru dsa D. Ghica Comanescanu, dreptulu de a-si exprime aici, in tota libertatea ideele si convictiunile sale, chiaru déca acele idei ar' fi atatu de anticonstitutionali si reactionari ca acelea ce profeséa d. D. Ghica Comanescanu.

Apoi, déca fiacare din noi are dreptulu se-si spună opiniunile sale din inaltimea acestei tribune, cum veniti dvóstra a discutá faptulu acelei scrisori private, cum veniti se puneti cestiunea, ca Domnitorulu nu putea se se adreseze catra o persoana intima, pote catra profesorele seu, catra dascalulu, care l'a invetiatu carte, ca se-si aréta si elu opiniunea sa, si i faceti procesulu pentru acest'a? Apoi ce ne este noue ertatu se facem in totudéun'a, se nu admitemu pentru principale se o faca si elu marcaru odata in vieti'a sa catra unu confidentu alu seu? Eu multumescu Mariei Sale pentru acesta scrisore, ca-ci scimu, ca déca noi nu vomu fi mai bine convinsi de drepturile si detorile nostre constitutionali, déca noi nu vomu avea unu simtiumentu de drepturile si detorile totu atatu catu luare si Mari'a Sa, déca noi nu ne simtimu atrasii catra magnetulu **nostru** ca M. Sa catra alu seu, apoi atunci, dloru, nici profesiunile de devotamentu, nici criticele nostre nu potu se aduca unu remediu.

Prin urmare, déca asi avea de datu veri-unu consiliu onor. interpelatore, acelu consiliu ar' fi ca dsa se preciseze cugetarea sa: voiesce si dsa se puna in numele representatiunei tieri, unu ultimatum principelui, precum principale print'nu actu cu totulu intiu a pusu unu ultimatum opiniunei publice? Voiti dvóstra se ve redicati mai presusu de opiniunea publica? Lasati ca opiniunea publica se se pronuncie singura, paditive dvóstra datoria aici in parlamentu de a sta in constitutiune, faceti trebile tieri, aratative, ca intr'adeveru sunteti insuflati numai de binele publicu; lasati artificiele retoricei, de care ve serviti pentru a duce criticele dvóstra mai susu decat ministeriulu, precum asemenea, feritive de a adresá reclame dela tribuna de unu devotamentu suspectu, punetive in contactu cu opiniunea publica, si vedeti, ca ceea ce voiesce tiera mai pre susu de tote este legalitatea, dela principie si pana la celu mai de pe urma aginte, pana la celu mai de pe urma cetatianu. Ei bine, suntemu noi astadi in legalitate, candu discutam o scrisore privata a principelui? Eu nu credu, si, déca voiti se ve convingeti si dvóstra de ati facetu bine seu reu, redicandu aici acesta cestiune, ve voi spune in pucine cuvinte ce aveti se faceti. Dvóstra ati scrisu mai adese ori alegatorilor dvóstra, si ati scrisu multe, chiaru in contra principelui si prin urmare ati mai putea scrie multe inse, déca le veti scrie si despre faptulu de astadi, nu credu, ca alegatorii dvóstra voru aprobá acesta surprinsa parlamentaria. Eu unulu, declaru catu pentru mine, ca, déca v'asi fi urmatu pe acesta cale, nu speram se amu aprobarea alegatorilor meu, si de aceea de la incepere nu amu primitu se iau respunderea asupra mea de a prejudeca o asemenea mare cestiune, s'ar fi unu mare pericol candu noi astadi amu pune ultimatumul nostru parlamentariu, legislativu, in facia unui ultimu in aeru, aeronatecu, ca se dicu asia, si ne-amu pune in afara de responsabilitatea ministeriale. Cum se venim u noi, cu tota gravitatea nostra de legiuitori si se responsabili la o expansiune de anima? Cum se venim u se respondem u la unu documentu din cele mai intime ale principelui? Voiti, in adeveru, se puneti unu capetu ingrigirilor tieri in privint'a guvernului personale? Atunci nu aveti decat se ve appropriati pe tota diu'a pe terenulu principieloru constitutionali; nu aveti decat se faceti se dispara acele deprinderi, cari lega cate 2, 12, 24 pentru returnare continue de guverne (aplauso). Déca ne vomu pune cate 2, 12 si 24, si, dupa capriciul nostru vomu pretinde se se resolve cestiunile constitutionali, apoi vedeti, ca tocmai noi, cari suntemu chiamati aici pentru mantienerea constitutiunei, tocmai noi vomu fi acei, cari nu o vomu respecta.

Dloru, amu declaratu dela incepere si o repetu, ca eu voi fi pentru acea motiune, care si cu acesta ocasiune va rosti Mariei Sale Domnului acleasi declaratiuni sincere, ce amu facetu prin re-

spunsulu la discursulu tronului, ca representatiunea nationale, pe terenul constituutiunei; totudéun'a va fi sincera si devotata: atatu si nimicu mai multu.

Nu suntemu solicitati nici de guvernulu Mariei Sale, nici de altu nimeni ca se esprimemul alte dorintie decat acele ce amu expresu atunci. Dér' numai la acest'a voiu rugá se se marginésca tota expresiunile cugetarei nostre de astadi, ca-ci la acestea cugetare Mari'a Sa a respunsu, ca va tine totudéun'a séma de cerintele legitime ale poporului. Se asteptam d'r' pe Mari'a Sa se studie diferitele cerintie ale poporului, si atunci va vedé, ca poporul nu se occupa de metafisic'a politica, nici de abstractiuni parlamentarie, ci ca poporul cere lumin'a, instructiunea, dreptatea si legalitatea. Pe acestu terenu, domnilor, o apropiare este naturale intre representatiunea nationale si principale. Nu ceremu dela Mari'a Sa alt'a decatua ca, in imprejurările, in cari se afla patria nostra, se nu ne lase asia, incat se credem, ca a fostu numai unu aventurier pe tronul Romaniei. Nu potu se admisu acest'a unu singuru momentu pentru unu principie, care are o educatiune distinsa, care a apartinutu alta data acelei mari nationalitatii europene, care astadi a castigatu o positiune asia de eminenta pe terenul luptelor materiali. In asia impregiuri, eu credu, ca déca acestu parlamentu ar' esprime Mariei Sale convictiunea sa profunda, ca constiutiunea, in tote partile ei, este legalitatea cea mai stricta, de care poporul si representatiunea sa voru se se tiana, atunci credu, ca Mari'a Sa va esprime intr'unu modu solemn, — nu dicu, ca scriosrea este autentica seu apocrica, — d'r' va responde ceea ce credu, ca trebuie se responda in facia representatiunei nationale, animatu de unu spiritu de nationalitate si libertate — de acel spiritu, de care este animata intrég'a camera, — Mari'a Sa va simti anima sa inarmata si incuragiata, ca se pasișca pe calea, care astadi o doresce națiunea.

Dloru, terminu spunenduve o dupa urma opiniune: ca, déca dvóstra astadi imputati principelui, ca -si a expresu cugetarea sa, me temu ca mane principale se nu impute, ca dvóstra nu ati expresu opiniunea tieri: tiera voiesce pacea legala, constiutiunea; tiera s'a deprinsu de a nu intrebá nationalitatea principelui; acest'a este unu progresu constitutionale, de care eu me felicitu. Pucinu pésa tieri de a sci in ce comerciu de idei se afla principale, destul numai ca principale se fia in legalitate si se tiana séma de cerintele poporului! Déca amu face altfel, amu lucră in contra simtiemelor tieri.

Se facem abstractiune de metafisic'a politica, de abstractiuni constitutionali; se ne punem in litera, in cadrulu esactu alu constiutiunei, si atunci, dloru, vomu ajunge si noi a puté dice consiliiloru Mariei Sale, ca in adeveru, candu ei au profesatu unu viu sentimentu de respectu pentru constiutiune, candu au crediutu in eficacitatea constiutiunei, candu au abandonat sentimentele, traditiunile anti-constitutionali ale amicilor lui Dimitrie Ghica Comanescanu, atunci constiutiunea nostra a incetatu de a fi pentru ori cine o utopia. Dloru, utopia va fi din partea acelora, cari ar' voi se substituie alte institutiuni constiutiunei, si alte combinatiuni politice decat cele de astadi.

Se lasam ca utopici se nu fia amicii libertatilor si ai constitutionalismului, ci utopici se fia cei ce voru se surpe constiutiunea si se perda tronul sub pretectu de a lu aperá (aplauso).

Se cere inchiderea discusiunei.

D. P. Gradisteanu o combate.

D. Al. Lahovari o sustiene.

D. Ionu Brateanu reclama se nu se inchida discusiunea, ca-ci suntu mai multi, intre cari si dsa, cari au cuventul si voru se vorbescă.

Discusiunea puinduse la votu, se inchide.

Se pune la vodu cu apelu nominale motiunea lui Cogalniceanu si se primesce cu 92 voturi, contra 8; — dd. Antonu Arionu, Const. Caramaliu, N. B. Balanescu, Teodoru Dobrescu, Eugeniu Ghica, Al. Sicleanu, Radu Mihaiu, N. R. Locusteanu — si 6 abstineri.

Siedint'a se suspinde pe 10 minute.

La deschidere urmeaza cestiunea personale intre d. N. Ionescu si N. Blaremburg. —

D. senatoru Veisa, in caus'a epistolei Domnitorului face in senat. 3 Febr. urmatori'a:

,MOTIUNE;

„Considerandu, ca senatulu, corpu ponderatoru si conservatoru, este menit a fi sentinel'a institutiunilor ce -si a datu tiéra pentru guvernarea ei si pentru administrarea intereselor ei;

Considerandu, ca ereditatea tronului, constituita in persón'a Domnitorului nostru Carolu I., este o institutiune dela a careia consolidare aterna linistea si prosperitatea tierei;

Considerandu, ca senatulu, corpul representativu alu intereselor intregei tieri, este detoriu a avea pururea ochiul tientitu asupra situatiunei ei, si a o espune cu tota franchet'a, in orice ocasiune, pentru a putea semnalá antravele ce ar' intempiu in marsi'a ei, si a le inlaturá;

Considerandu, ca deca tiér'a se gasesce acum ingrijiata si ajunsa in o positiune destulu de grava, nimeni nu pote negá, ca acea situatiune n'a provenit parte din dificultatile ce au nascutu din aplicarea nouelor nóstre legi, in reportu cu cultur'a nóstra politica si parte din propagarea unor idei eronate, care suntu inse cu totulu de parte de spiritulu si simtiemntulu patrioticu alu marei majoritatii a natuinei;

Considerandu, ca este de detori'a senatului, corpul conservatoru, de a sprijini pe Domnitorul nostru, pe tronul ce i'sa datu cu entuziasmu de tiéra si de a lu incuragiá in ideele nobile si simtiemntele patriotice, recunoscute de toti, ca-ci dela consolidarea lui pe tronu, depinde conservarea liniștei acestei tieri, stabilitatea, desvoltarea ei politica si propasirea intereselor ei materiale si morale, si trebuie se evitamu de a ne aruncá in braciele ne-cunoscutului;

Pentru aceste considerante, senatulu asecura si asta data sincerulu seu devotamentu Mariei Sale Domnitorului Carolu I., si declara, ca tiéra este strinsu legata cu Mari'a Sa si cu dinasti'a sa, si ca i va dà totu concursulu seu pentru intarirea, prosperarea si inflorirea acestei tieri, că se pôta intrég'a natuine romana se se bucuru de binefacatōrie efecte ale unui adeveratu progresu.

Si astfelui se trecemu la ordinea dilei.

Subscrisu T. Veisa.“

Acésta motiune se primi de senatu, care acum se mustre, ca a datu in ogasii reactionarii, concedendu necultur'a politica a romanilor, fara cuventu si, cum nu pote placé decatul strainului. Tôte cor-purile ponderatore -si lauda natuunile, numai senatulu acesta o dediosi?! —

Siedinti'a de Vineri, 5 Febr. 1871.

Sub presiedinti'a dlui vice-presiedinte Ioane Agarici, siedinti'a se deschide la ora un'a dupa amédi, prin indeplinirea formalitatilor coditione. Dupa une alte

D. G. Chitiu, reportorele comisiunei alese pentru elaborarea proiectului de felicitarea votului parlamentului Italieei in caus'a transferarei capitoliei la Rom'a, da citire urmatoriului

„PROIECTU DE ADRESA:

„Adunarea deputatilor Romaniei saluta cu entuziasmu votulu parlamentului italianu, care a consacrato mutarea definitiva a scaunului puterei Italieei unite in „cetatea eterna“.

Romanii daciani, rupti din cîst'a „poporului rege“, transplantati de divulu Traianu că custodia neadormita la marginile departate ale lumii romane, in cursu de optusprediece secole aprópe, strabatendu prin intuuerecul timilor si vicisitudinilor adverse, si au conservatu intacte traditiunile, moravurile, limb'a si numele, si n'au incetatu nici odată de a-si indreptá ochii si anim'a catra Rom'a, focuriu civilisatiunei antice.

Filiu Italieei moderne, regenerati prin libera-tate si condusi de geniul politicu alu marelui Cavour, suptu augustulu si eroicul rege, si-au versatu sangele loru generosu, alaturea cu marele popóre ale occidentelui, pentru caus'a independintiei orientelui.

Acestu sacrificiu a fecundatul spiritulu eman-cipatiunei politice si sociale in anim'a „Coloniei lui Traianu“ dela Dunare, si facu a se renasce la noua vietiua, din două state romane aparinte, „o Romania unita si libera“, sub scutul marilor puteri, intre cari Itali'a, alaturea cu Franci'a a fostu că o pro-vedintia tutelaria pent'u mic'a loru sorora din oriente.

„De atunci anim'a romanilor a batutu intru un'a că aceea a fratilor loru din occidente: Unitatea Italieei, Rom'a capitale — au fostu si pentru romani dorulu loru celu mai ardintie.

Acésta tienta a dorintieloru italiane ajunsa, sperant'a nóstra este, ca principiulu „solidaritatii de ginte va fi de aici inainte simbolulu de credin-tia alu tuturor natuunilor romane.“

„Descendintii legiunilor lui Traianu din Da-cia, cu ochii tientiti neincetatu pe column'a neper-ritória, care a bravatu atatea secole dintele timpului si furi'a barbara, că se ateste autentic'a loru origine, spera, ca acestu monumentu secularu ve-va vorbi de noi mai elocinte decatul totu ce debilea nôstr'a vóce ar' puté rosti.

„Traiesca Itali'a si regele ei!

„Traiesca Rom'a capitolie! Rom'a, leaganulu nationalitatei nôstre!“ —

Mai nou. Parisu 23 Febr. Armista-re s'a prelungit pana in 26 Febr., la mediul nôptei. Rusia, Itali'a si Austria cunoscura regimulu lui Thiers.

Gen. Faidherbe -si straporta armat'a prin Dunkirchen la Cherbourg. Generalulu Chauchy provoca armat'a a se pregati la cea mai estrema lupta, deca pretensiunile germanilor voru fi umilitorie pentru Franci'a. — Trupele germane inca au primitu ordine a se trage catra sudu la Orleans, unde se se concentreze.

Bordeaux 20 Febr. Se astépta in curendu numirea a mai multor ambasadori, precum de Broglie seu Guizot in Londonu; de Remusat la Vien'a; ducele de Novelles la Petersburg; Melchior de Vogue la Constantinopole.

Membrii comisiunei de 15 deputati, numita-ri, au titlulu de comisari diplomatici; voru re-siude la Parisu pentru a se tiené la dispositiunea negotiatuilor.

Novissimu. Versailles 24 Febr. D. de Thiers fu primitu eri la imperatulu. Prusianii voru se intre in Parisu Dumineca fara cea mai pu-cina ceremonia.

Londonu 24 Febr. Partit'a napoleonina ambla a midiuloci adunarea unui congresu europeanu. Imp. Wilhelm si Bismarck se opunu. —

Varietati.

— Conflucsu sasescu din Sibiu tramise adrese de felicitare nou denumitilor ministri Pauler si Thot si deputatii sasi din Pest'a inca i felicitata.

— **Cel asuprili** se se incórde a si descoperi in seriosu tôte neajunsurile, ce i apasa si mortifica, că la incepstu se li se traga luarea aminte la necesitatea schimbarei starei nesuferibile de astadi, pentruca infundat'a tacere, se nu incu-ragieze pe antagonii politici a cutedia si mai a fundu cu ataculu asupra vietiei nôstre nationale po-

litice. Se nu fia comitatu, de unde se nu ésa reclame si descoperiri faptice despre multimea asupri-tilor nesuferibile si apoi si dorintiele restituirei drepturilor nationali politice. —

Literariu.

In Nrii 3 et 4 ai fóiei literarie „TRANSIL-VANI'A“ se afla acestea materii:

Din istoria societatei jesuitilor continuare.

Documente istorice transilvane, si anume dela an. 1176 in afacerile comunelor Turd'a, Copandu, Sindu, St. Mihaiu, Cristisius etc. Dela 1181, din care se afla, cine fusese acelu Anomius Belae regis notarius. Dela 1184 despre veniturile episcopesci de atunci. — 1212. Diplom'a regelui Andrei II. data cavalerilor teutoni (nemti) in districtulu Barciei. (Aici vine si cestiunea despre Cumani si Valachi. Cine au fostu cumani?) — 1223. Documentu despre tragerea ho-tarilor intre comunele Cisnadeor'a, Resinariu, Sibiu, Christianu si spre muntii cei mari. — 1227. Donatiune a regelui Colomanu, facuta unor familii romanesci in comitatulu Crasna. — 1231. Cunoscutul documentu sunatoriu in favórea lui Gallu siu alu lui Vielu pentru mosia Boie langa Sambat'a din tiér'a Blachilor, cumparata dela Buiulu siu alu lui Stuie. — 1234. Pap'a Grigoriu IX. demanda regelui Bela IV., că se se tienă de juramentu, se nu mai sufere in tiér'a sa ómeni de legea resariténă si se se dè valachilor episcopi catolici etc.

D. E. I. A—u la Bucuresci (epistola deschisa).

Necrologulu lui Vas. Ratiu.

Invidi'a că vitiu nationale.

Dialogu politicu intre Alecsandru Ipsilantu si Tudor Vladimirescu.

Din pomelniculu martirilor romani dela 1848 — 1849. (Continuare din Nrii 19 et 20 ai an. tr., care va merge inainte in mai multi Nri.) — Etc.

CURSURILE

la borsa in 24 Febr. 1871 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 84	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 " 87	" "
Augsburg	—	—	121 " 75	" "
London	—	—	123 " 90	" "
Imprumutul nationalu	—	59	15	" "
Obligatiile metalice vechi de 5%	68	20	" "	" "
Obligationile rurale ungare	79	25	" "	" "
" temesiane	77	25	" "	" "
" transilvane	75	—	" "	" "
" croato-slav.	83	25	" "	" "
Actiunile bancii	—	723	—	" "
" creditului	—	253	—	" "

PRAFURILE purgative gazóse dela Elöpatak

cuprindu in sine partile constitutive solvetórie ale apei minerales renumite dela Valcele (Elöpatak) si au in sine tota puterea vindicatória a aceleia intru unu gradu inaltu.

Efeptu deosebitu arata prafurile acestea la catarhe, slabitiune si spasmsu de stomachu, la slabitiune de mistuire, lipsa de apetit, in pyrosi (formare preste mesura de acide), la hyperami si imflaturi ale ficatului si splinei, la secretiune si escretiune bolnavitoasa de fere. la inchiegare si concretiune de fere, si la galbinare obstinata, causate din aceste; nu mai pucinu la mucositatea fiacarui organu alu trupului; la astma (greutate de resuflare) si batatur'a animei, la atonia (slabitiune) si imflaturi a matielor, la hydropica si la plethora abdominala; cu deosebire la trengi, la catarhe de rinichi, besica si tiava udului, la formare de nesipu si de pétra in aceste organe, la catarhe chronice si imflaturi de matrice (matra), la fluesiuni seu pola alba, inclinatiune la motrorhagia, ametiala, conges-tiune catru capu si peptu, la sughiitu obstinatu, la hypocondria si hysteria.

Acete prafuri se potu intrebuinta cu mai mare folosu, că ori si care alte midiulóce purgative, iritative si drastice. Efeptulu loru este siguru, linu si fara durere, fiinduca partile loru constitutive suntu de o natura linu solvetória, recoritória si alinetória; de acea se pote continua si intrebuintarea loru fara periculu mai lungu timpu; despre ce mai multe auctoritati medicali si scientifici si multi bolnavi au datu declaratie recunoscutória.

Pretiulu unei cutie cu 12 dôse impreuna cu avisulu despre modulu intrebuintiarei este 1 fl. v. a.

Se gasesce in tota pharmacie mai renumite, in fiacare comerciu de ape minerales si de specierii mai insemnate.

Depoulu principalu si biouroul de espeditie se afla in Brasovu in apotec'a „la coróna“ a lui Gregoriu Szava.

12